

یادداشت

کاپیتان شهبازی و سرمایه‌های انسانی

احمد مسجدجامعی*

■ همین چند سال پیش بود که هوپامای حامل خبرنگاران در اطراف فرودگاه مهرآباد تهران سقوط کرد و بیش از صد نفر از هموطنان جان باختند. بلافاصله دستگاه‌های اجرایی و عملیاتی وارد عمل شدند. خیابان‌های پیرامون بسته شد. ماشین‌های آتش‌نشانی واحد ۱۱ به محل حادثه آمدند. مردم کوی و برزن جمع شدند و شهردار تهران هم سریعاً با موتورسیکلت خود را به محل حادثه رساند. فردای آن روز خبر نخست عموم رسانه‌های کشور به این فاجعه انسانی اختصاص یافت. نمایندگان مجلس در پی استیضاح‌وزیر مربوطه بر آمدند. خانواده‌های سوگوار، در برابر پزشک‌قانونی جمع شدند و بالاخره طبق روال معمول عامل انسانی (یعنی همان مرحوم خلبان) مقصر شناخته شد. یکی از روزنامه‌های مدیریت شهری تهدید کرد که اطلاعات ناگفته‌ای را افشا خواهد کرد، که نکرد و در پایان، چندی پیش در جایی از برادر یکی از قربانیان پرسیدم و پاسخ شنیدم که هنوز جواب قانع‌کننده یا حتی نیمه‌قانع‌کننده‌ای هم دریافت نکرده‌اندو ظاهراً جعبه‌سیاه هوپایم‌الب به سخن نگشوده است. این بار اما به‌گونه‌ای دیگر شده؛ هوپامایی ایرانی از کشور بیگانه با قریب صد مسافر خارجی و داخلی وارد مرزهای کشورمان شد و در هنگام فرود آمدن نتوانست به‌وضعیت نهایی دست یابد. چرخ‌های جلوی هوپایما باز نمی‌شد و ریختن فوم بر روی باند ممکن نبود. دومین نکته دو ضعف بزرگ است: نخست در سیستم تعمیر و نگهداری و دوم در آماده نبودن فرودگاه برای شرایط اضطراری. در چنین وضعی، سرمایه انسانی به کمک آمد و ضعف ناشی از نقص فنی و بی‌دقتی سازمان‌و مدیریت را جبران کرد. خلبان شجاع، فداکار، ماهر و باتجربه ما برای حرکتی ماندگار آماده شد. ابتدا ذخیره سوخت هوپایما را به حداقل رساند تا در شرایط آتش‌سوزی احتمالی پس از فرود کمترین خسارت وارد شود. آنگاه با نهایت کاردانی هوپایما را روی دو چرخ عقب بر زمین نداشت و با مهارت تمام و با کاهش لحظه به لحظه سرعت آن را به همین شیوه پیش راند. سپس با دقت تمام دامنه‌ی هوپایما را، یعنی همان جایی که باید چرخ‌ها باز می‌شد، روی باند خواباند. آنگاه هوپایما به‌ارامی به زمین خورد و ایستاد، بی‌آنکه حتی یک نفر از مسافران آسیبی دیده باشد. نفس‌های حبس‌شده از سینه‌هایبرون آمد و شکوه هلهله و شادی فضا را پر کرد. دیگر نباید نبود که دستگاه‌های اطفای حریق در فداکاری برای خاموش کردن آتش از یکدیگر پیشی بگیرند. نیاز نبود که بخش امداد و نجات با تمام ظرفیت وارد عمل شودو حادثه‌دیدگان را به بیمارستان و قریستان برساند. نیاز نبود که گوینده اخبار سراسری با صدای گرفته از سقوط هوپایما اظهار تأسف کند. نیاز نبود که دستگاه اجرایی مسئول با اطلاعیه‌ای ضمن عرض تسلیت به پیشگاه خانواده‌های سوگوار و داغ‌دیده عامل انسانی را در سقوط هوپایما یادآوری کند، یعنی قضاوت نهایی را به بعد موکول کند تا زمانی که کارشناسان فنی جعبه سیاه را از لایه‌ای آهن‌پاره‌های لاشه هوایما بیابند و با کمک همکاران خارجی خود به سخن آورند. اما آیا انتظار نبود که همان مدیران و مسئولان و رسانه‌هایی که در چنان شرایطی همه تلاش خود را به این ماجرا اختصاص می‌دادند از شکوه و بزرگی مردی بگویند که فداکارانه و با مهارتی بسیار از وقوع حادثه‌ای تلخ جلوگیری کرد و جان ده‌ها انسان را نجات داد و یک موفقیت جدید در عرصه پرواز به وجود آورد؟ اگر عامل انسانی در سقوطهای قبلی و جان باختن ده‌ها نفر از هموطنان ما نقش اساسی داشت، آیا سرمایه انسانی در جلوگیری از این حادثه نقش نخست را نداشته است و اگر داشته است ما در برابر آن چه کرده‌ایم؟ انگار فقط برای منفی‌یابی و منفی‌نگری آمادگی داریم. سال‌ها پیش در کتاب‌های درسی مدرسه‌ها، از دهقانی فداکار نام می‌بردند که در فصل سرد زمستان برای پیشگیری از سقوط قطار از پلی که سیل آن را ویران کرده بود، تن‌پوش خود را آتش زد و آن را روی چوب‌دستی چوپانی قرار داد تا راننده قطار را از حادثه‌ای که در پیش است، آگاه سازد. این فداکاری و هوشمندی باعث نجات جان سرنشینان قطار شد و نام او را بلند کرد. و نام ریزعلی خواجوی، کشاورز فداکار و کار سترگی که برای نجات جان گروهی از انسان‌ها انجام داده بود: از کتاب‌های درسی سربزآورد.

*** عضو شورای شهر تهران**

خبر

مرگ ۲۱۶ نفر بر اثر برق گرفتگی در تابستان

■ شرق: در تابستان امسال ۲۱۶ نفر بر اثر برق‌گرفتگی جان خود را از دست دادند. تلفات حوادث برق‌گرفتگی سه‌ماهه تابستان ۵۵۷۷درصد از کل ۲۸۸ مورد برق‌گرفتگی شش‌ماهه نخست امسال بوده است. مرگ‌های ناشی از برق‌گرفتگی امسال (۳۸۸ نفر) در مقایسه با مدت‌زمان مشابه سال گذشته که در آن ۴۳۶ نفر جان خود را از دست دادند، ۱۱درصد کاهش نشان می‌دهد. از کل افراد فوت‌شده بر اثر برق‌گرفتگی در شش‌ماهه اول امسال ۲۴۹ نفر مرد و ۳۹ نفر زن هستند که هر یک از این دو آمار در مقایسه با مدت مشابه سال قبل به ترتیب ۲۹/۱ و ۸۴/۴درصد کاهش نشان می‌دهند. تهران و خوزستان به ترتیب با ۶۸ و ۴۳ نفر بیشترین آمار تلفات برق‌گرفتگی را در شش‌ماهه نخست امسال، بین استان‌های کشور داشته‌اند و در کمترین‌ها نیز از استان مرکزی هیچ مورد برق‌گرفتگی ثبت نشده است.

آسیه اسدپور: باران بارید، زنده‌رود جان گرفت و اصفهان زنده شد. مردم اصفهان نیز با دست به دست شدن خبر جان گرفتن این رود، دفرزان، ساعت‌ها انتظار در ترافیکی بی‌سابقه را به جان خریدند تا به کنار این رود بیایند و شادی خود را با شادی زاینده‌رود تقسیم کنند. اصفهان یکی از شادترین روزهای خود را سپری کرد و این دلیلی نداشت جز راه افتادن آب به رودخانه‌ای که مدت‌ها بود خشک شده بود. جاری شدن آب در این رودخانه گرچه برای مدت زیادی دوام نخواهد داشت و فقط به منظور تامین آب کشاورزان و کشت پاییزه در رودخانه جریان یافته است اما مردم این استان را به قدری خوشحال کرده است که باورش برای آنانی که از نزدیک شاهد این همه هیاهو و شادی نیستند کمی سخت به نظر می‌رسد. محمد کریمی که به همراه خانواده‌اش از شمال شهر اصفهان برای دیدن رودخانه به کنار پل خواجو آمده بود، می‌گوید: دو ساعت تمام در ترافیک بودیم تا بباییم و باز شدن آب در رودخانه را ببینیم و حالا که کنار این رود هستیم به اندازه‌ای آرام و شادیم که نمی‌توانم آن را وصف کنم. او می‌افزاید: نه من و نه هیچ‌کدام از این مردمی که شما می‌بینید دوست نداریم رودخانه‌مان دوباره خشک شود و به قدری از دیدن رودخانه بی‌آب کلافه و عصبانی می‌شویم که تفریح و سرگرمی‌های‌مان را محدود می‌کنیم به گشت وگذار در پاساژهای شهر یا رفتن به کوه صفه‌ای که قبل از باز شدن رودخانه به خاطر تجمع مردم آرامش خود را از دست داده بود. رضا شاهسواری، مرد میانسالی که عصا به دست در کنار رود نشسته است و با صدایی زیبا برای خودش شعری را زمزمه می‌کند هم می‌گوید: من و هفت پیرمرد دیگر مثل خودم وقتی رودخانه آب داشت می‌امدیم پل خواجو و آواز می‌خواندیم و جوان‌ها دور و برمان حلقه می‌زدند و با ما هم‌وا می‌شدند اما وقتی زاینده‌رود خشک شد، صدای ما و انگیزه‌های‌مان هم خشک شد و اگر بگویم هفت ماه است

که حتی از کنار این رود هم نگذشته‌ایم باورتان نمی‌شود. او می‌گوید: من، هم‌سسن و سال‌های من و همه مردم این شهر عمری است با این رودخانه خاطره‌های خوب و بدی را زندگی کرده‌ایم و دل‌مان می‌خواهد آقای استاندار، رییس اداره آب یا هر کس دیگری که ما نمی‌دانیم و مسئول است

زاینده‌رود جان گرفت اصفهان خندید

یکشنبه ۱۳۹۰

فکری کند و اجازه ندهند زاینده‌رود دوباره خشک شود و غم در چهره مردمی بنشیند که از کنار این رودخانه می‌گذرند و حسرت روزهایی را می‌خورند که این رودخانه زنده بود و آب زلال آن و کلاغ‌ها و پرندمهای مهاجرش، هیجان جوانی و خنده‌ها و گریه‌های‌شان را حس می‌کرد.

ابتلای روزانه بیش از هفت‌هزار نفر در دنیا به اچ‌آی‌وی

با افزایش دسترسی به خدمات پیشگیری انتقال اچ‌آی‌وی از مادر به کودک، تعداد کودکان متولدشده با اچ‌آی‌وی کاهش یافته است. دفتر هماهنگ‌کننده کشوری برنامه مشترک سازمان ملل متحد در زمینه اینز در ایران در گزارشی اعلام کرد: «برآورد می‌شود در سال ۲۰۰۹ حدود ۳۷۰ هزار کودک با اچ‌آی‌وی به دنیا آمده باشند که حاکی از ۲۴درصد کاهش نسبت به پنج سال قبل است. این در حالی است که در کشورهای با درآمد بالا تعداد موارد جدید عفونت اچ‌آی‌وی در کودکان و نیز مرگ ناشی از آن در کودکان و مادران تقریباً صفر بوده است. با این همه

پایین و متوسط است. تعداد افرادی که با اچ‌آی‌وی زندگی می‌کنند در سال ۲۰۰۹ حدود ۳۳/۳ میلیون نفر برآورد شده است که در مقایسه با تعداد افرادی که در سال ۱۹۹۹ با اچ‌آی‌وی زندگی می‌کردند ۲۷ درصد افزایش داشته است. افرادی که با اچ‌آی‌وی زندگی می‌کنند، ۲۰ تا ۳۰ برابر بیش از سایر افراد در معرض خطر ابتلا به سل فعال هستند. در سال ۲۰۰۹ حدود ۴۰۰ هزار نفر به علت سسل مرتبط با اچ‌آی‌وی جان خود را از دست دادند که به این ترتیب سل باعث یک مرگ از هر چهار مرگ ناشی از اینز بوده است. در صورتی که اقدام موثری از هم اکنون صورت نگیرد، بین سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۵، دو میلیون نفر از افرادی که با اچ‌آی‌وی زندگی می‌کنند در اثر ابتلا به سل می‌میرند. تا اول تیرس ۹۰، مجموعاً ۲۳هزارو ۱۲۵ نفر مبتلا به HIV/AIDS در کشور شناسایی شده‌اند.

گزارش

رییس سازمان میراث فرهنگی و گردشگری اصفهان به شرق خبر داد
آسیب چرخبال‌ها
به کاشی‌های گنبد مسجد امام
مرحان حاج‌رحیمی

■ رییس سازمان میراث فرهنگی و گردشگری استان اصفهان از طبله کردن و فروافتادن کاشی‌های گنبد مسجد امام خمینی به علت پرواز چرخبال‌ها بر فراز آن خبر داد. اسفندیار حیدری‌پور گفت: «متأسفانه بر اثر پرواز چرخبال‌ها روی میدان نقش جهان، تعدادی از کاشی‌های مناره و سردر مسجد فرو ریختند، همچنین از شش ترک کاشی‌های گنبد سه اثر که به شدت آسیب دیده که طرح مرمت کاشی‌های مسجد حضرت امام شروع شده و استحکامبخشی آنها در دست اقدام است.» او همچنین آسیب‌هایی که بر اثر عبور مترو در سی‌وسه‌پل ایجاد شده را ظاهری دانست که هنوز آسیب‌های جدی روی پی یا سازه این پل تاریخی ایجاد نکرده است. رییس سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری جامع‌ترین مطالعات انجام شده را روی سی‌وسه‌پل عنوان کرد که توسط شرکت کلاوک چهلستون صورت گرفته و طی آن همه مشکلات و تخریب‌های احتمالی سی‌وسه‌پل بررسی شده است. همچنین در قراردادی با دانشگاه علم و صنعت، این کارشناسان در حال بررسی عواقب عبور قطار و پس‌لرزه‌های ناشی از حرکت آن و تأثیرش روی سی‌وسه‌پل هستند. «در رابط به همین مطالعه چند وقت پیش سه روز مترو اصفهان در اختیار گروه مطالعاتی بود و قطار در مترو چهارپایه حرکت آزمایشی کرد و حساسیت‌سنج‌هایی روی سی‌وسه‌پل و چهارپایه نصب شدند تا از ارتعاشات ناشی از حرکت قطار را اندازه‌گیری کنند و به‌زودی نتیجه این آزمایش‌ها اعلام خواهد شد.»به گفته حیدری‌پور، اگر میزان ارتعاشات وارده به سی‌وسه‌پل و مدرسه چهارپایه بیشتر از حد مجاز باشد تمهیداتی اندیشیده می‌شود. «حتی اگر کسی تم نخواهد نتایج واقعی آزمایش‌ها را اعلام کند، تخریب سی‌وسه‌پل و چهارپایه بر اثر عبور مترو چیزی نیست که از دید مردم مخفی بماند و کسی نتواند آن را پنهان کند.» او همچنین ادامه داد: «یکی دیگر از مسائلی که سی‌وسه‌پل با آن روبه‌روست بحث تعارض‌نویسی و یادگاری‌نویسی‌هایی است که در جای‌جای آن می‌توان دید. ما سعی کردیم آنها را از بین ببریم ولی با مواد شیمیایی با فشار آب ممکن بود به سایندن لایه محافظ آجرها و از بین رفتن خلل و فرج آنها منجر شود بنابراین طبق مطالعاتی که انجام شد تصمیم گرفتیم این یادگاری‌نویسی‌ها را هرمنگ آجرها کنیم تا دیده نشوند و برای این کار یکصدمیلیون تومان هزینه شده است.»

آب در زاینده‌رود

اما پس از هفت‌ماه از خشکی زاینده‌رود، مردم اصفهان دوباره شاهد سرازیر شدن آب در بستر این رودخانه شدند. با افزایش خروجی سد زاینده‌رود از ۱۹ به ۷۵ مترمکعب در ثانیه، همزمان با عید قربان آب بر بستر ۱۵ کیلومتری زاینده‌رود در شهر اصفهان جاری شد. مدیرعامل شرکت آب منطقه‌ای اصفهان با اشاره به اینکه سد زاینده‌رود برای کشت پاییزه باز شده است گفت: «حجم این سد در زمان باز شدن آب حدود ۳۷۰ میلیون مترمکعب است و ورودی آن نیز هم‌اکنون به ۱۰ مترمکعب می‌رسد. با این حال رییس سازمان میراث فرهنگی و گردشگری استان اصفهان معتقد است که رودخانه زاینده‌رود یک رودخانه فصلی است و ۴۰۰ سال پیش وقتی که سی‌وسه‌پل ساخته شد با توجه به این موضوع آن را با خشکه‌چینی سنگ ساختند و نه از ساروج که با قطع آب به آن آسیب وارد آید.

ثبت جهانی مسجد عتیق

در ادامه حیدری‌پور گفت که قرار است پرونده ثبت جهانی مسجد جامع عتیق خرداد سال آینده بررسی شود. به گفته او کارشناسان یونسکو ایراداتی را از پرونده ارسالی گرفته‌اند که سازمان میراث فرهنگی اصفهان درصدد رفع این نواقص است. او همچنین درباره بازاری که در حریم درجه یک این مسجد قرار دارد گفت: «ما نمی‌خواهیم جریان زندگی را از کنار این مسجد قطع کنیم بازار هم از قبل بوده است اما در حال احیای میدان عتیق هستیم و جلوی ساخت‌وسازها در عرصه این مسجد گرفته خواهد شد.»

ثبت محور تاریخی اصفهان

حیدری‌پور از ثبت ملی محور تاریخی اصفهان به طول شش کیلومتر نیز خبر داد. در این محور ۳۵۰ اثر ملی و سه اثر جهانی وجود دارند که از مسجدجامع عتیق گرفته‌اند که سازمان میراث فرهنگی اصفهان درصدد رفع این نواقص است. او همچنین گفت که طرح یک این مسجد قرار دارد گفت: «ما نمی‌خواهیم جریان زندگی را از کنار این مسجد قطع کنیم بازار هم از قبل بوده است اما در حال احیای میدان عتیق هستیم و جلوی ساخت‌وسازها در عرصه این مسجد گرفته خواهد شد.»

خبر

۵۲ هزار زایر فاقد مجوز از عربستان اخراج شدند

■ شرق: دست‌اندرکاران حج عربستان سعودی از کشف صدها مجور جعلی حج و اخراج ۵۲هزار زایر فاقد مجوز خبر دادند. مقامات عربستان اعلام کردند ۵۲هزار مجوز غیرقانونی حج را کشف و زایران فاقد مجوز را از این کشور اخراج کردند، همچنین در مبادی ورودی زایران به مشاعر مقدسه عربستان سعودی ۵۵۴ مجوز جعلی کشف شده که ۳۵۰ مورد آن مربوط به کاروان‌های آسیایی است. کشف روایدهای جعلی حج در ایست بازرسی الهجره در مدینه منوره پس از آن صورت گرفت که مسئولان اداره گذرنامه به کاروانی از اتوبوس‌ها که قصد عزیمت به مشاعر مقدسه را داشت، مشکوک شدند.

- آفتابی
- نیمه‌ابری
- بارانی
- برفی